

Kaatumisten ehkäisy ensi vuosikymmenellä - koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyn ohjelma vuosille 2021-2030

Vakaasti eteenpäin – webinaari 25.11.2025

Riitta Koivula, kehittämispäällikkö, YTT, sh

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Turvallisesti kaiken ikää – Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyn ohjelma 2021-2030 sekä selvitys kustannuksista

- Ohjelmassa yhteensä 89 toimenpidettä
- Iäkkäiden tapaturmien ehkäisyyn toimenpiteitä yhteensä 29
- Kaatumis- ja putoamistapaturmien ehkäisyyn 6 toimenpidettä

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162537>

Turvallisesti kaiken ikää – Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyohjelma 2021-2030 sekä selvitys kustannuksista ⁷

- Ohjelmassa mukana eri ikäryhmät ja tapaturmatyypit

thl.fi/tapaturmatilasto

lääkkäät:

- ❖ Kaatumis- ja putoamistapaturmat
- ❖ Myrkytykset (lääkkeet, alkoholi)
- ❖ Tieliikenneonnettomuudet (autoilu, pyöräily, jalankulku)
- ❖ Hukkumiset (uiminen, veneily, jäällä liikkuminen)
- ❖ Paloturvallisuus
- ❖ Omaiset ja läheiset turvallisuuden edistäjinä

Suomen tavoite on,
ettei kenenkään
tarvitse kuolla tai
loukkaantua
vakavasti tapaturman
seurauksena kotona
tai vapaa-ajalla.

lääkäiden kaatumis- ja putoamistapaturmien ehkäisy

Yleistavoite:

Kuolleisuus tapaturmaisiin kaatumisiin ja putoamisiin 65 vuotta täyttäneillä vähenee;

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät sairaalahoitajakset 65 vuotta täyttäneillä vähenevät.

- **Tavoite 1.** Ammattilaisilla on käytössään näyttöön perustuvat kaatumisten ehkäisyn toimintakäytännöt.
- **Tavoite 2.** Iäkkäät henkilöt itse sekä heidän omaisensa ja läheisensä osaavat ehkäistä kaatumisia.
- **Tavoite 3.** Kunnan hyvinvointijohtamisessa huomioidaan kaatumisten ehkäisy. Palvelu-, hoito- ja kuntoutusketjut ovat alueellisesti yhdenvertaisia ja tasalaatuisia.
- **Tavoite 4.** Sosiaali- ja terveysalan opiskelijat saavat opintojensa osana perustiedot ja -taidot kaatumisten ehkäisemisestä.

Esimerkki

Toimenpide 14.

lääkäiden palveluita järjestävän organisaation ylin johto ja lähijohto sitoutuvat näyttöön perustuvien ehkäisykeinojen juurruttamiseen.

Ammatillista kaatumisten ehkäisemisen osaamista ylläpidetään, kehitetään ja päivitetään säännöllisesti näyttöön perustuvien keinojen juurruttamiseksi.

Hyviä toimintatapoja, työkaluja, koulutusta ja uusinta tietoa kaatumisten ehkäisystä tarjotaan ammattilaisille.

Vastuutahot:

- STM, YM, THL
- Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea
- Kunnat (ml. hyvinvointipalvelut, seniorineuvolat, palveluohjausyksikkö), kuntayhtymät, maakunnat
- Sairaanhoidopiirit (esim. hyte-tiimit)
- Yksityiset palveluntuottajat
- Yliopistojen lääketieteelliset tiedekunnat sekä niiden yhteydessä toimivat liikuntalääketieteen valtakunnalliset osaamiskeskukset
- Järjestöt

Miten toimenpiteiden toteutumista seurataan?

1/3

- Kuolleisuus tapaturmisiin kaatumisiin ja putoamisiin 65 vuotta täyttäneillä /100 000 vastaavan ikäisistä (Sotkanet ind. 3971)
- Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä (Hilmo. Sotkanet. [ind 3959])
- Lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä, % vastaavanikäisestä väestöstä (Hilmo. Sotkanet. [ind. 699])
- THL Vanhuspalvelujen tila -seurantatutkimuksen tulokset (esim. IKINÄ mittareiden käyttö; turvallisuutta lisäävistä teknologisista ratkaisuksista käytössä on kaatumisanturi/-hälytin, %; henkilöstön osaaminen kaatumisten ehkäisyssä, %)
- TEAviisarin tulokset toimenpiteiden sisältöihin liittyen (esim. osteoporoosimurtumahoitajien määrä)
- FinSote-tutkimuksen tulokset toimenpiteiden sisältöihin liittyen
- JNE.

Miten toimenpiteiden toteutumista seurataan?

2/3

- Kaatumisten ehkäisyn VaKaa-verkostoon kuuluvien määrä, ammattitausta ja maantieteellinen jakautuminen sekä maksuttoman kaatumisten ehkäisyn verkkokoulutuksen latausmäärät
- UKK-instituutin kaatumisvaaran itsearviointilomakkeen latausmäärät, sähköisen kaatumisvaaran täyttämisen määrät ja iäkkäille ja heidän läheisilleen suunnattujen verkkosivujen katselukerrat/vierailut vuosittain
- Ikäinstituutin koulutukseen osallistuneiden määrät/vuosi
- Suomen Luustoliiton ry:n avo- ja etäkuntoutukseen ja jäsenyhdistysten vertais- ja liikuntatoimintaan osallistuneiden määrät (kuntien määrät, joiden kanssa tehdään avokuntoutusyhteistyötä)
- SPR:n Terveyspisteissä käyneiden asiakkaiden määrä sekä arvio niissä tehtyjen kaatumisvaaran arviointien määrästä
- Tapaturmien ehkäisyverkoston järjestämät Turvakoutsit-valmennukset ja koulutettujen Turvakoutsien määrä vuosittain

Miten toimenpiteiden toteutumista seurataan?

3/3

- SPR:n omaishoitajien ja ikäihmisten vertaisryhmiin ja koulutukseen osallistuvien määrä, jotka ovat saaneet tietoa ja ohjausta kaatumistapaturmien ehkäisyssä.
- Liikenneturvan koulutusten osallistujien määrä vuosittain
- Vanhustyön keskusliiton korjausneuvonnan yhteydenottojen määrä vuosittain ja suunniteltujen muutostöiden määrät
- Kuntien määrä, jotka organisoivat osteoporoosia sairastaville kuntoutusta sekä ryhmien/osallistujien määrät, etäkuntoutukseen osallistuvien määrät, yhdistysten ryhmien määrät ja niihin osallistuvien määrät
- Selvitys alueelle rakentuneesta kaatumisten ehkäisyn palvelu-, hoito- ja kuntoutusketjusta (esim. HUS: Hyvä Kierre/Porvoo)
- JNE.

Materiaaleja on runsaasti saatavilla, katso ohjelman liitteet

lökkäiden kaatumisten ehkäisyyn kulmakivet jatkossa?

- Sädökset, suositukset, ohjelmat antavat perustan työlle
- Ylimmän johdon sitoutuminen näyttöön perustuvaan ehkäisytyöhön tärkeää
- Alueellisten erojen kaventaminen
- Kaatumisten ehkäisylle tavoitteet, toimenpiteet, seuranta ja mittarit alueiden ja kuntien hyvinvointisuunnitelmiin ja -kertomuksiin, huom. HYTE-kerroin valmisteilla (Salo ym. 2020 [Ikääntyneiden tapaturmat alueellisissa hyvinvointikertomuksissa](#))
- Erityisryhmien tarpeet, sosioekonomiset erot
- Poikkisektoraalisen työn vahvistaminen (esim. kunnan hytekoordinaattori, pelastuslaitokset, apteekit, oppilaitokset, paikalliset muut hankkeet)
- Omaisten ja läheisten mukaan ottaminen kaatumisten ehkäisytyöhön

Toimeenpanosuunnitelma vuosille 2021-2030

- Ohjelmalle laaditaan toimeenpanosuunnitelma
- Väliarviointi vuonna 2025
- Loppuarviointi 2030

- Asiantuntijatyöryhmien työ jatkuu, lisää asiantuntijoita otetaan mukaan (esim. lääketieteelliset tiedekunnat)

Asiantuntijatyöryhmässä mukana olleet

Kaatumiset ja putoamiset:

Saara Aakko, suunnittelija, SPR

Ansa Holm, toiminnanjohtaja, Suomen Luustoliitto ry

Hannele Häkkinen, erityisasiantuntija, Kuntaliitto

Milla Immonen, vanhempi tutkija, VTT

Johanna Jyrkkä, tutkija, Fimea

Pirjo Kalmari, ohjelmakoordinaattori, Ikäinstituutti

Saija Karinkanta, erikoistutkija, UKK-instituutti

Marja Kinnunen, Suomen Tule ry

Mia Koski, suunnittelija, Liikenneturva

Jukka Laakso, korjausneuvonnan päällikkö,
Vanhustyön Keskusliitto

Tuula Mikkola, yliopettaja, Metropolia
ammattikorkeakoulu vanhustyön YAMK

Tarja Ojala, erikoistutkija, SPEK

Tiina Pitkänen, apulaisosastonhoitaja, Turun kaupunki

Säde Rytönen, hyvinvointikoordinaattori, Kuopion
kaupunki

Iiris Salomaa, fysioterapeutti YAMK, Lahden kaupunki

Meeri Sorjonen, yhteyspäällikkö, Liikenneturva

Tarja Tervo-Heikkinen, klinisen hoitotyön asiantuntija,
Kuopion yliopistollinen sairaala

Minna Ylönen, ylihoitaja, Turun kaupunki

Marja Äijö, yliopettaja, Savonia-ammattikorkeakoulu

**THL - jotta me kaikki voisimme
hyvin**

Kiitos!